

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kir. leirat az országgyűlési tanácskozások siettetése iránt; kinevezések; tudom. egyetemi új tisztikar; m. n. Akadémia; budapesti napló: aláírási ívek a pestmegyei takarékpénztár megalapítására, jutalom Hirsch Lázár gyilkosai felföldözésére, magyar játékszín, 's a' t.; különféle: 's a' t.) Spanyolország (harczéteri hírek; az alkotmányosak esatát nyernek; 's a' t.) Anglia (részletek a birminghami zavargásról; a nagy hatalmak szándéka kelet iránt; a központi rendőrségi törvény az alsóházban; a királyné ismét lángra gyújt egy hidegvérű angolt; Anglia helyzete Perzsia ellenében; 's a' t.) Franciaország (költségvetés általános terjedelmében elfogadva; 's a' t.) Olaszország (a pápa beszéde; 's a' t.) Törökország (részletek Ibrahim és Hafiz basák közti esatáról; 's a' t.) Németország. Hollandia. Gabonaár. Dunavizállás.

Magyarország és Erdély.

1839. Következő kegyelmes királyi leirat érkezett a törvényhozó

Testhez jul. 29-én az országgyűlési tanácskozások siettetése iránt:

FERDINANDUS etc. Serenissime Archidux etc. Positivae articuli 13: 179°/₁ dispositioni innixi, spectata etiam benignarum Propositionum Nostrarum, quas in auspiciis Comitiorum horum, Dilectioni et Fidelitatis Vestris consignavimus, indole, unice in Regni bonum, legumque effectum directa, nihil Nobis certius pollicemur, quam quod et illae promte pertractandae, et subin, quae justa supplicetent, postulata et gravamina, modo et ordine provocata lege praescripto, ad Nos ita perferenda sint, ut cuncta haec intra terminum menti legum correspondentem debite superari valeant. Contra justam igitur hanc expectationem Nostram est, quod obtentu, uti intelligimus, benigni Rescripti Nostri Regii de 8-a Maji n. c. — postquam Comitatus Pestensis in alterum Abligatum suum comitalem Individuum etiamnum actioni ad poenam infamiae suscitatae obnoxium delegisset, — illuc cum eo dimissi, quod obstante muneris illius, sanctimoniae item Comitiorum ratione, locus Individuo illi ad Diaetam non sit, antelatus proin Comitatus alium a labe hujusmodi immanem in Abligatum deligat, in proseguendo legis illius tramite mora, ex ea quam maxime sollicitudine neatur, ne legali delectus Abligatorum comitalium juri Comitibus competenti, quodpiam ex praevio benigno Rescripto Nostro praedictum enascatur. Est cunctatio haec Nobis tanto magis ingrata, quod quemadmodum ab illo animi Nostri candore, quo felicitatem Regis et Regni exacta, quam maxime legum, iurumque incoluntate niti semel, atque iterum professi sumus, quam longissime abest, ut Comitatus in activitate sua legibus, justisque et approbatis consuetudinibus cohaerenter exercenda coartari velimus; ita vicissim dubitare non possumus, Dilectionem et Fidelitates Vestras illi, quam actas Majorum, proingentio Gentis characterem, in honore; deoreque Comitiorum contra quosque, qui hujus generis actionibus subessent, conservando sua sponte sequebatur, curae et providentiae deesse nolle. Atque eapropter, nulla sane ex superiorum provocato benigno Rescripto Nostro suppente justae sollicitudinis causa, Dilectionem Fidelitatesque Vestras hisce districtim hortamur, ut, quod sui est muneris, pertractationes comitiales, ductu positivarum legum admaturent, et in faciendum temporis compendium, omni, qua par est, solertia, assiduitateque incumbendo, provinciae suae expectationique illi, ne Comitatus haec justo longius trahantur, respondere satagant. Quibus in reliquo etc. Datum in imper. Urbe Nostra Vienna Austriae die 28-va Mensis Julii, Anno Domini 1839. **FERDINANDUS** m. p. Antonius Comes Majláth m. p. Georgius Bartal m. p. (Magyarul jövő számunkban)

Ócs. 's ap. kir. felsége a' kassai kir. akademiánál Rauberstrauch János h. ügyvédet honi 's büntető törvény; a' nagyváradi kir. akademiánál pedig Neupauer János kir. táblai ügyvédet ugyanazon tudomány tanítójává nevezni, 's f. e. jun. 13-ki határozatában Dan i e l y György magyar kir. helytartótanácsi kiadót saját kértire egész díjával nyugalmazni méltóztatott. —

Budapesti napló. Örömmel sietünk jelenteni, mikép Fáy András buzgó 's az egész nemzet hálájára méltó törekvése következtében a' pestmegyei takarékpénztárra nézve oly kedvező folyamatok már az előkészületek, hogy e' rendkívüli hasznu intézet valóságát minél előbb reményelhetni. Az intézet tervét a' mult számunk melletti Társalkodó bőven közlé, 's itt most csak az egésznek minél előbbi létesítését eszközöndő aláírási ívek leendnek említve. Pestmegye ugyanis két aláírási ívvel látott el minden járásbeli megyetiszttel 's más jóért buzgó honfiakat. Ez ívek egyike illy czímet visel: „A' pestmegyei takarékpénztár gyamolójának meghitelesített aláírási íve“; mellynél fogva az aláírók ezen, az emberiség boldogítására czélzó, intézetet egyszer 's mindenkorra saját nagylelkűségüktől függő mennyiséggel mozdítják elő, kötelezván magukat 's örökösiket minden vagyonukkal a' neveik után saját kezükkel írott ajánlásoknak vagy azonnali, vagy legfőbb f. e. novemberben az 183°/₆ 20 t. cz. erejével is multhatlanul történendő lefizetésire. A' másik iv czíme: „A' pestmegyei takarékpénztár alapítójának meghitelesített aláírási íve.“ Ez iv erejénél fogva a' kidolgozott 's pestmegyei közgyűlés által elfogadott terv 7-ik szakasza értelmében 's föltételei mellett, az aláírók arra kötelezik magukat 's örökösiket, hogy azon ivre saját kezökkel nevek után jegyzett részvényeiket (egy egy részvényt a' megyei végzés következtében száz pgő forinttal számítva), mint a' föllálandó takarékpénztár bátorságaul szolgálókat, 's általok számára minden vagyonukkal biztosítandókat, kezeik közt megtartván, azoknak száztöli hatos kamatt, tíz évig, évenként mindenkor előre az 183°/₆: 20. t. cz. ereje szerint is pontosan fizetni fogják; a' kötelezett tíz év elmúltával, mind részvényeik jótállása, mind azok kamatának évenkénti fizetése megszűnven. Az első évi kamatfizetés f. e. novemberben kezdetik meg, midőn az alapítók, kik az intézet kezelésiben, tisztvalasztásiban, 's kormányzatában mindnyájan székkel és szavazattal bírnak, tartandó közülésükből az intézet tisztviselőit, 's ezek közt pénztárnokát megválasztandják, 's a' megnyitás előleges intézkedéseiről tanácskozni fognak. E' közhasznu és soha eléggé nem magasztalható intézet mindjárt első megpöndítetésekor oly buzgó részvételre talált, hogy azonnal előre is mintegy már létesültnék lehetete azt tekinteni, mi bizonyára legédesb jutalmul szolgál a' nemeslelkű indítványtevőnek, ki már annyi díszes érdemvirágot szerze magának a' hazai jóllét körül. — A' kegyes Szerzet alatt álló pesti gymnasiumban már végre jutának a' nyilvános próbatétek. A' tanuló ifjuság száma összesen 627re ment. Valamint itt, ugy a' budai főgymnasiumban is örömmel tapasztalhatni, hogy a' buzgó tanítók fáradozása évről évre vi-

rágzóbb helyzetre emelik nyelvünket is tanítványaik közt. — Magyar kir. tud. egyetemünk jun. 25-én Pázmán Péter alapítója 's Mária Terézia királyné emléknapiját ünneplé. A' sz. misét Fejér György kir. tan. és m. kir. tud. egyetemi könyvtárnok mondá díszes oltári szolgálattal a' szokott fenyben megjelent tud. egyetemi karok 's tanuló ifjuság előtt. Sz. egyházból az egyetemi nagy terembe sereglett az egész díszes gyülekezet, hol Wolfstein József ezévi nsgos rector velus tartalmu rövid beszéddel emlékezék az egyetem fönnevezett jöltevőji érdemeikről. — A' mult naplónkban említett elveszett ó-budai zsidó drágakőárusnak még mindeddig nem akadtott a' rendőrség nyomába. Tétény közelében találtak ugyan egy holttestet, de az egészen ismeretlen. Az elveszett zsidó neve, mint említők, Hirsch Lázár, Ó-Budáról, ki 38 éves, közép nyulánk termetű, hosszú sapadt arczu, sasorru, álla pedig hegyes volt 's tetemes hosszúságú, barkója fülei mellett lenyuló 's haja világosbarna. Öltözete: bársonygalléru világos zöld kabát, fekete selyem nyakkendő, fekete kalap. Kiletartóztatása helyét felföldözi, vagy holttestét előkeríti, 200 pgő for. jutalmat kap az ó-budai zsidóközségtől, az pedig ezer pgőt az eltűntnek nejtől, ki a' gyilkos nyomába igazítandja a' rendőrséget. Kézpénzben 9,300 pgő forint volt az eltűntnél, a' drágaságok böcse pedig mintegy 8534 pgő forintra rug. — Pár nap óta igen nagy szél zavarja utcáinkban a' port 's az öszszetódult esőfelhőket széllyel üzi. 3—4 nap óta az éjék 's különösen reggelek hűvösek. — „Erős“ gőzös jul. 31-ikén öt ferhes hajót vontatva érkezék partinkhoz az aldunai vidékekről; terhe nagyobb része gypotbul állott. — E' napokban hagyá el magyarul Trattner-Károlyi és németül Landerer Lajos sajtóit „Nefeletts“, vagy azon erkölcsi mondások, énekek és imádságok gyűjteménye, mikben a' pesti belvárosi kisdedovó intézetbeli gyermekek sziveik kiképzetésére gyakoroltnak, ugyanez intézet rövid történetével; kiadta Varga Péter belvárosi kisdedovó intézetbeli tanító. A' munkácska kinyomatását a' nevezett könyvnyomók ingyen eszközlék, mivel az egész jövedelem az intézet alapítására van határozva; ki-ánatos tehát, hogy minél több példány keljen el e' szép czél előmozdítására. — Nemzeti színpadunkon jul. 27-én „Büvös vadász“ adaték, Bognár mint vendég Max szerepében lépe föl; néző aránylag nem sok; 28-án „Kobold“; 29-ikén „Vallomások“; 30-ikán először bérszünettel „Gemma di Vergy“ dalmű 2 felv. Bidera után olaszból ford. Jakab István, zenéjét szerzé Donizetti, csak egy két zárszék 's néhány páholy maradt üresen, földszint nem olly tömve nézőkkel, mint más hason alkalommal; 31-én „Saluzzoi Corona“; aug. 1-sején „Fiatál házások“, Csátótul; 2-dikán „Teréz“ dráma 5 felv. —

A' tudom. kir. pesti egyetem jul. 25. 26. és 30-án tisztújító-székét tartván, a' köv. 18°/₄₀ iskolai esztendőre nagys. rectorának köz akarattal a' hittud. karból Oswald Xaver Ferencz Esztergom főegyházmegeyei áldozó-papot, theol. doctort, ezen kar proseniorát, a' dogmatica theol. Iső része tanítóját és Esztergom megye tablabiraját választá meg. A' theol. kar dékánja lett Fischer Bertalan az erkölestudomány tanítója, és azon kar proseniora; — a' törvénykaré Virozil Antal a' természeti törvény tanítója, 's ezen kar proseniora; az orvosi karé Christen Kristóf az orvosi kar tagja, t. ns Heves megye, és szab. kir. Buda főváros tiszteletbeli physicus; a' bölcselkedési kar dékánjaul Werner József bölcselkedési tanító és több tud. társ. tag, ns Esztergom megye és több praed. szék thirája e' hivatalban megerősítettet.

Közstudomásu, hogy juhos gazdáinkat országszerte háromrendű szorongatás 's illetőleg csapás is érte az idén: 1) a' hosszú tél következtében későn nyílt kikelet miatti takarmányszükség; 2) a' májusi hideg 's tartós esőzés, melly nemcsak a' legeltetésre 's jószágra, hanem a' gypajumennyiségre, mosásra 's tisztázásra is káros befolyásu volt; 3) a' már szinte hét hetes szárazság 's rekkenő hőség, melly mindent elpörkölvén vértályogba, köröm-és szájfájásba ejt számos birkát 's bárányt. E' hármias ostor valóban nem kellemes, nem takarékos tapasztalás jubirtokosnak. A' jelen nyaratszaki hőség esupán takarónak, nyomtató v. eséplőnek, 's építőnek kedvező falun, nagy városban pedig ezukraszoknak a' sok fagyalt-fogyasztás miatt, 's a' fürdő-birtokosoknak. E' két emberiségnek nem hogy vízre nem vezetni vagy lapítja, hanem inkább duzzasztja erszényét a' sok idegen veriték. — A' p ö s t y é n i f ü r d ő, Seherer bécsi orvostanár, mint mostani haszonbérő, igazgatása alatt, azidén mind kényelemre, mind jótékonyásra igen nevezetes és czélszerű javításokon ment át. Ugyanis a' nevezett haszonbérő gondos előrelátása nemcsak megszünteté a' már ezelőtt fenállott fürdőépületekben létezett annyira veszélyes léghezamot, czélszerű előcsarnokok 's más intézvények megnyitása által; de az iszapnak, mint e' fürdő lényeges tulajdonának, helybeli sérvek gyógyítására való használhatását, több alkalmas kamra-fölépítés által is könnyebíté; sőt egy, maga nemében hazánkban talán első 's a' hozzá értők itélete szerint különös erejű 's jótékony természeti melegségi pernet-zuhany- és sugár (douche) fürdő létesítésével az egész intézetnek több hatást eszközte. Miért is a' haszonbérő, ki sem fáradságot sem költséget nem kimélt az említett javítások létrehozásában 's az idén igen is számosan összesereglett 's hozzá folyamodó betegnek orvosi tanácsával egész készséggel szolgál, a' szenvedő emberiségtől hálás megismerést érdemel. — M e z ő - K ö v e s d., jul. 26-án: Esti hat órakor, nyugotul jött barna terhes fellegek fölöttünk a' világosságot komoly sötétségre változtatták, félórai boru után pedig oly iszonyu szélvész támadt, hogy a' felkavart 's vastag gomolyokká alakult por miatt a' legközelebb tárgy sem vala többé látható. E' vihar épületink fedelit felszaggatá, 's azokat iszonyatos morajjal földhöz sújtván, szétzúzta, a' kertekbe rakott szénaboglyákat szerteszórás után szár-

nyaira kapván, elragadá; a' buza-, árpa-, zabesomókat pedig, részint földre teríté, részint felforgatá a' termés-hordó szekerekkel együtt 's a' mezőn álló életkalangyák kévét vagy lapos helyekre, vagy a' folyam medrébe sodrá. Rettentő vala ez egy óraig dühöngött orkán annyival inkább, mivel a' munkás gazda nem-hogy elzuzott javait védni, de az iszonyu tömegű 's elfojtással fenyegető porviharban életét is alig tudá menteni. Elzivatár után óra mulva sűrű villámok közt zápor kezdé ömleni, mely a' kínzó port ugyan elveré, de egyszersmind a' földeken elszórt termés még ki nem perdült szemeit is kisulykoltá 's földbe tapasztá, sőt a' kévét a' rögtön összefutott esőviz H o r nevű folyamba hőmpölygetvén 's beiszapolván, megsemmíté, megfoszta végül e' szél- és záporvész áztatásban levő minden kenderünköt, valamint szőlő, tengeri 's egyéb lábas veteményinköt is, melyek által hozzá járulván az is, hogy mind őszi mind tavaszi termésünk az idén e' megyében a' nélkül is majd legsilányasb vala, egyes lakosink nagy inségbe suttattak. B. L. városi hites jegyző. — Sz. E n d r é n j u l . 26kán nyugatról dél felé, délutáni 4 óra tájban iszonyu szélvívással párosult égiháboru dühét oly rendkívüli jégzáporban ömleszté ki, hogy az egész nagy szőlőhegyen egyetlen tőke sem maradt épségben, 's több szőlőben még a' vennyigéket is lerombolá a' jég a' tőkékről. E' szomorú esemény kipótolhatlan veszteséget okozta Sz. Endre lakosinak, annyival inkább, minthogy most már egymásután ötödször hiúsultak meg a' szőlősgazdák reményi, mit a' jégzápor épségben hagyott, azt egyéb elemi viszontagság rongált meg, a' marha-dögöt 's a' tavalyi vizárt nem is említvén, melyek szinte nagy mértékben járultak a' lakosság elszegényítéséhez. A' község erejét ez újabb szerencsétlenség végkép megtöré. — Z s á m b é k b ő l hasonló szomorú hírek érkeztek 's E g e r b ű l is, hol szinte j u l . 26kán délután 6 óra tájban tönkre rongálá a' hatalmas szürettel biztató egedi és sikkhegyi szőlőket. Minthogy pedig E g e r megyének számos része szőlősgazda 's kapás 's 1834 (s így már 5 év óta) a' szőlő itt úgy szőlván mit sem jövedelmeze, annyi szakadatlanul egymást követő mostoha év után 's a' borkereskedésnek itthon is de főleg Lengyelországban (hová nagyobb mennyisége szokott vala eddig szállítatni a' finomabb fajú egri bornak) oly vesztég esőnkentével nem esuda, ha az egri nép nagy része inségre 's talán vég szükségre jut, ha a' könyörület istene mindenható boldogításával nem lesz gyámitáni kegyes jövendőjét.

Magyar tudós társaság. Az academia idei, vagyis Xdík nagy gyűlését, valamint igazgatósági üléseit is, novemberben fogja tartani; 's a' megjelenés, valamint a' megkezdés napjairól is, a' maga idejében, külön jelentés fog szólni. A' s z ű n n a p o k augusztus 20dikától october huszadikáig tartanak. Az elnök rendeletéből, P e s t e n , j u l i u s 29kén 1839.

Dr. S c h e d e l Ferenéz, titoknok.

KÜLÖNFÉLE. U. Szentpéteren (Erdély) j u l . 13kán kezdődött meg az országos vásár 's tartott 20aig. Erdélyben illy hosszason folyó vásár talán még csak Lupsán van, hol lyányvásár is szokott történni. U. Szentpéteren a' lóvásár három, a' marhavásár pedig 4 napig tart; azonban a' marhavásár ideje alatt is árulnak lovat, csakhogy ilyenkor a' szarvasmarha több. A' vásárpiacon helye a' falunak szinte közepén emelkedő nagy kiterjedésű két dombon van. Ló és szarvasmarha-vásár idején több mint 10 ezer meg szokott fordulni U. Szentpéteren. A' mostani vásárban ló és szarvasmarha összesen 4262 darab kelt el. A' piacon van egy vendéglő, 's ezenkívül számos laezikonyha, hol minden időben találhatni ételt italt. Koresmáros van 12, ki mind az uraság borát árulja. A' mostani vásárban kupáját 24 krjával számítva elkelt 568 veder bor. Pálinkát a' sz. régeniek árulnak hordóval, vederrel, kupával; ezek 30—40 szekérrel is jelennek itt meg 's taksát fizetnek. Van itt mészáros is, ki naponkint vág le marhát, úgy hogy e' részről a' vásárosak semmi szükségét nem szenvednek. Portékával jelennek meg e' vásáron kolozsvári, m. vásárhelyi, szamosújvári 's még pesti kereskedők is. E. H. — Minthogy tizenegyet, de igazabban, husz év kívánatlik, míg annyira nő az eperfa, hogy kár nélkül elég levelet szedhetni róla, természetes, hogy sok, kivált idősb ember, elijedj a' selyemtenyészéstől. Ezért próba tétetett Doboka megyének egy helységében. Olaszországból, a' híres selyemtenyésző Bossiót nyert kevés tojásból kelt bogarak, eleitől fogva végig, csupán sövényekről szedett levéllel tartattak 's kívánságnak tökéletesen megfelelt a' próba, az 5dik hét végét minden betegség nélkül elérvén a' bogarak, befoták magokat szép gubókba. E' szerint tehát az epermag elvetése után 3dik évben már tenyészhetni bogarakat. Fejér, nagy levelű eperfa-magot ingyen találhatni Csáky-Gorbón a' czukorgyár felügyelője T u s o n Józsefnél. Egy lat ad, ha mind kikel, 15,000 csemetét, vetése ideje augusztus. Vas. Uj.

Spanyolország.

(Harczteri hírek.) Barcelonából j u l . 14kérül ezt írják: „Épen most hallottuk, miszerint Espana gr. sergéhez tartozó 3 ezer főnyi osztály félbenzakasztá a' közlekedést városunk és Valdes tábornok serge közt, ki 8 ezer harcossal némelly veszélyben levő pontokat indult ótalmazni. A' carlosiak minden kocsit föltartóztatnak, 's kíméletlenül sarczolják a' helységeket Barcelona kapuihoz egy órányi közelségig. Hatóságink nagy zajt ütnek a' francia együttműködésről, 's legközelebb egy iratát nyilváníták a' főkapitánynak a' francia consulhoz, mellyben az előbbi kéri: adatnék parancs Surprise francia briggnak két partvidéki erősség közti vitorlázásra, mivel fegyvert szándék ott szárazra szállítatni a' trónkövetelő számára. A' consul rögtön válaszolt e' levélre 's ígéré, hogy másnap tüstint a' nevezett pályavonalra induland a' francia hadihajó. —

(Az alkotmányosok csatát nyernek.) J u l . 15iki carcassonnei hírek szerint Valdes tábornok és Espana gr. sergei összeütköztek 's az utóbbi vezér vállban megsebesült. Valdes tábornok hadiszert szállítattott, 's gondolván, hogy azt mulhatlanul meg fogják támodni a' zendülők, távolról 10 ezer harcossal követé a' szekereket. Sejtése nem csalá a' tapasztalt tábornokot; a' zendülők csakugyan megtámodák a' szállító csapatot, Valdes pedig körülvevé 's tönkre veré őket. Az ellenség sok halottat és 300 foglyot veszte.

Anglia.

(Részletek a' birminghami zavargásról.) A' j u l . 15iki felsőházi ülésben két kérelmet nyujta be Brougham l. azon rossz bánásmód ellen, melylyet az elfogott chartisták a' warwicki megyebörtönben szenvednek. „Azon bánásmód, mylordok, szóla Brougham, melylyet panaszlólag említ-

nek e' kérelmek, a' kormányra nézve legböcstelenebb, minőrtül csak valaha említést hallék. En mindenkor védje voltam a' népjogoknak a' hatóságok önkénye ellenében; de talán még soha nem volt annyi okom mellettük kikelésre, mint a' mostani esetben. A' kérelmek egyikét William Lovett és John Collins chartista vezérek küldék hozzám. Ha sir Francis Burdett, ki, mint még igen jól emlékezem, ugyanazon grófságban 's hasonló vétség miatt ítéltetett el, birminghami börtönparancs következtiben a' warwicki tömlőcsebe jutott volna, ugy hasonló bánásmódban részesülende. (Lyndhurst: „Halljuk!“) Eleinte szemeimnek sem lüvék, midőn a' kérelmet olvasám; de tartalmát leghitelesb tanúk igazlák előttem. Lovett és Collins, mindkettő művelt és tisztas férfi, a' nyomozási börtönben oly bánásmódot tapasztaltak, minőt csak elítelt gonosztevőkkel szokás érezetni. A' többi méltatlanságot nem is említvén, elég legyen mondanom, hogy kétszer vetközteték le 's vizsgálák meg őket nyolcz piszkos gonosztevő jelenlétiben, kikkel egy medenczéből kelle mosdaniok 's ugyanazon törülközőt használniok. Egy aljas gonosztevő parancsot kapott aztán hajok elyírésire. (Lyndhurst: „Halljuk! Halljuk!“ Néhány tory peer kaczag.) Sajonnal, sőt világosabban szólva, undorral hallok, hogy illy adatok derűtséget támasztani képesek e' ház egyik részében. Valóban szegyenlem, hogy illy házban kell ülnöm, mellyben mosollyal tudják fogadni az illy méltatlanságokat. (Halljuk! és ismételt kaczag.) Még egyszer mylordok (emeltebb hangon) pirulok szegyenül, hogy a' haza legnagyobb törvényhozó testületének vagyok tagja, mellyben oly emberek ülnek, kiknek kedélye elég durva, alattvaló honfitásikon elkövetett gyalázatos méltatlanságok hallásakor, gyáva 's botor kaczajra ingerit érezni. Azonban csak kevesen képesek lordságotok közül illy aljasságra vetemülni (Halljuk! Halljuk! A' kaczag elnémul.) A' foglyoktul még tiszta üngeiket is elszedék 's oly börtönbe taszták őket nyolcz napra csupa tolvajok 's utonállók közé, kiknek egyike azon fölül rühes volt. Nyolcz nap mulva nagy udvarba vezeté őket, hol nevük fölolvastatása után, orvosi vizsgálatot kelle kiállniok, hogy vajjon nem ragadt e rájuk a' ráh? Ezenkül fogolyételre szoríták őket, tulajdon pénzökért sem engedvén nekik semmi kényelmet, noha még nem voltak elítelve. Napi eledelök kis fekete cipőből, kevés árpakásából és 4 lat rosz sajtbul állott. De majd feledém, naponkint 3 filterért volt szabad írósvajat, tojást és szalonnát vásárlaniok; minek azonban semmi hasznát nem vétek, mert tüzet nem kaptak. Naponkint 8 egész óraig zárva voltak szelölözetlen szűk alvó üregekben, hol maguknak kelle ágyokat összekészíteniök. Óráikat, pénzüket, 's minden mást, mit maguknál viseltek, börtönbe léptükör azonnal elszedeté tőlük a' tömlőcseztartó. Kést, papírt, villát 's tentát nem volt szabad használniok, 's minden hozzájuk intézett levelet először is a' börtönoszolga olvasott el. Illy fogságban 11 napot töltöttek el a' kérelmezők, csupán azon okbul, mivel szabadon bocsáttatásukra nem tudtak elég kezességet előmutatni. De még ez is hazudság, mert a' kezesség be volt mutatva, de az illető hatóság nem méltatá azt vizgálatra; 11 nap mulva végre minden helyesnek találtaték; miután már annyi inségen mentek keresztül a' foglyok. Néhány közlebbi részlet előadása után engedelmet kért a' szónok a' kérelem-előterjesztésre 's záradékul elesen kikelt a' birminghami hatóság ellen, melly eleinte igen is gyöngén viselé magát a' chartisták fékezésiben, utóbb pedig kegyetlen zsarnokoskodásra vetemült. Véleménye szerint a' birminghami zavargások igen sajnósak ugyan; de azért igen kívánatos, hogy büntetést csupán a' valódi kolomposak szenvedjenek, 's ne azok, kiket illy alkalomkor rendesen maguk helyett síkra szoktak állítani a' pártvezérek. Melbourne l. ígéré, hogy meg fogja vizgálatni e' dolgot; véleménye szerint azonban leginkább az igen szigoru börtön-rendszabályok okozák ez embertelen bánásmódot, mivel azok szerint minden fogollyal egyenlőn kötelesek bánni a' tömlőcseztartók. Ezután Wellington hg, Lyndhurst és Warwick szokott állításukkal léptek föl, minden népzajgást a' kormány azon elnézésinek tulajdonítván, mellyel mindenkor viseltetni szokott a' politikai egyesületek iránt, mikből szükségképp hasonló zendületi merények származnak. A' protestans főpapak ezuttal feledék az ebédidőt 's megmaradtak az ülésben, mivel igen jótékony 's felebaráti szeretet-tanúsító indítványt kelle megbuktatniok. A' börtönrendszert tárgyzó törvényjavaslat jöve ugyanis vitatási szőnyegre, mellynek egyik czikkje a' kathol. foglyokat saját vallásuk lelkeszével kívánja ellátatni, mit a' püspökök oly hathatósan ellenéznek, hogy az indítvány hosszas vitatás után 76 szóval 34 ellen megbukott. Az alsóházban Broughaméhoz hasonló kérelmeket mutatott be Leader. A' j u l . 19iki felsőházi ülésben örömmel jelenté Devonshire marq., mikép éjszaki Irland lakosi az idén az alkirály fölszólításának engedve, nem állék meg a' boynei csata emléknapját, 's e' szerint nem volt a' kormány kénytelen katonaságot küldeni az ország azon részibe, mikép az eddig rendesen történni szokott. Ezután jelenté Brougham, hogy rövid idő mulva indítványt teend a' ház előtt az irlandi törvényiszolgáltatás iránt. — A' birminghami szerencsétlen népzajgást teljes erővel iparkodnak hasznokra fordítani a' mindenkor kémszemekkel szerte tekintető toryk, 's ez uttal a' ministerséget vélik általa megbuktathatni. Először is legnagyobb tulzással írják le az elkövetett kicsepangást 's okozott károkat. Wellington annyira ment a' felsőházban e' hadi eselre nézve, hogy nem atallá egyenesen kimondani, miszerint oly nagy pusztítást hadi tapasztalási sorában soha nem látott. A' toryk siránkozva panaszkodnak, hogy a' kormány nem ügyel a' fenyegető veszélyre, sőt Russell még egyenesen helyeslé is Liverpoolban a' chartista mozgalmakat, végre pedig kiténtetik, mily nehéz már most elnyomni a' zavargást, mert a' whigek a' békebírák kineveztetésekor csak pártembe-reikre vannak tekintettel, 's különösen Birminghamban több chartistát emeltek e' hivatalra. E' fordulat igen jól van kiszámítva, mert ha süke-

rül a' toryknak azon rettegést oltani a' nemzetbe, miszerint csak általuk hárítható el a' köz veszély, ugy, a' királyné 's irlandi katolikusok és angol radicalok daczára is, csakugyan könnyen kormányra juthatának, 's jövő parlamentnyilásig eleget armánykodhatának javokra, főleg, miután tetteleg csakugyan nem sokban különbözik elveiktől a' mostani kormányrendszer. Győzelmük mindazáltal még koránsem bizonyos, sőt ugy látszik, hogy Wellington botor tulzása rettegés helyett inkább kacajzt szüle. Igen jól tudjaugyanis mindenki, miszerint Birminghamban csupán 2 ház égett le 's mintegy 20 kisebb vagy nagyobb mértékben sérült meg. Nem helyesli ugyan senki illy kártékony kicsapongás történetét különben békés város falai közt; de csakugyan senki sem fogja tagadhatni, hogy ezt sokkal fölül mulá néhány év előtt a' nothinghami és bristoli kicsapongás. Midőn maga Wellington hallatlannak meri az illy eseményt állítani, akkor mindenki akaratlanul a' badajozsi borzasztóságokra fog emlékezni, 's természetesen egészen megfélekedzeni a' kacajzról. Hogy a' kormány közönyleg nézé el a' chartista mozgalmakat, az köztudomás szerint alaptalan ráfogás, mit onnan is bebizonyíthatni, mikép eddig sem Wellington sem Peel nem szólta föl a' kormányt határozottabb eszközökhez nyúlásra; holott e' férfiak bizonyosan nem mulasztották volna el azt, mihelytgondolhaták, hogy szigoru rendszabályok használatát veszély nélkül eszközölhetni. Azon vádpengetés, miszerint Russell még inkább tüzelé beszédjével a' chartistákat, újabb ok a' toryk megszégyenítésére; mert akkor csupán a' gabnatörvény forga szóban, 's Russell nem is említé a' chartistákat. Említé ugyanakkor a' szegényi törvényt is Russell, mondván, mikép az a' miatti vitatásokat gátlani nem fogja ugyan; de minden erőszakot törvényhatalommal torland vissza. Az utolsó vád anynyiban alapos, hogy csakugyan számos valódi népbarátot emelt a' kormány békebirói méltóságra; ez mindazáltal koránsem azon okból történt, hogy párti tulnyomóságot szerezzenek maguknak a' ministerek a' várasokban, kárpótlásul azért, mellyet a' grófságokban ellenségek armánykodási által elvesztettek; hanem leginkább azért, mivel a' választottak legnagyobb tekintettel 's befolyással bírtak városaikban. Köztudomásu egyébiránt még az is, miszerint a' birminghami békebirák közül azok, kik korábban a' chartistákhoz szítottak, most hathatósan munkások ellenök, mivel kitűnőleg csak testi erő-használathoz nyúltak. Végre pedig több tory is van a' birminghami békebirák közt, 's azon hanyagságban, mellyet e' tisztviselők az utóbbi zajgáskor általánosan mutattak, épen semmi politikai pártajlomásra nem találhatni. A' békebirákat meglepék e' történetek, valamint a' tory tisztviselőket a' bristoli rakonczatlankodás 1832ben, 's a' hiba véghez ment, mielőtt a' hatalmokban eszközöket használhatták volna. A' békebirák helyzete Angliában rendkívül súlyos, mert tetteiket a' közvélemény szokta bírálni, ezt pedig nem könnyen vesztegethetni meg. Egyébiránt az is a' kormány ótalmaára szól, hogy a' zendülést ezuttal a' legaljasb néposztály kezdé, 's müveltebb munkások közt semmi részvétet nem tudá gerjeszteni."

(A' királyné ismét lángra gyujt egy hidegvérü angolt.) A' Globe sajnálattal jelenti, mikép ő fölségét, midőn jul. 17kén szokott sétalovaglását tenné Hydeparkban, egy férfi, egyébiránt valódi gentleman tekintettel bíró, durván megbántá. A' férfi mindenkép törekvők lovával a' királyné közelébe jutni; de nem érhető célját a' kiséret nagy száma miatt. Többen kérék őt, vonulna kissé félre; de hasztalan, ő sarkantyuba kapá lovát, 's folyvást a' királyné előtt ugráltatá azt az ut közepén, nyilvánosan azon célból, hogy terhire essék ő fölségének, kit kezének szívéhez szoritgatásával iparkodék figyelemre bírni, ezenkül szünetlen kacsingatott a' királynéra 's mindenkép ízetlen szerelmét törekvők tudatni vele. Végre olly közel kezdé lovagolni a' királynéhoz, hogy ő föls. Cavendish ezredest magához intvén, ez utóbbi kéré az idegent: távoznék azonnal, 's miután ez azt tenni nem akará, elfogató őt egy közel álló rendőr által. A' fogoly vonakodék kimondani nevét; utóbb mindazáltal mégis megvalá, hogy egy londoni kereskedőház megbízott utazója. Öltözete legújabb divatszertü volt, 's lova igen szép. Elfogatásakor épen semmi kitűnőt nem vettek rajta észre, valamint olly jeleket sem, mikből elmezarvart lehetett volna következtetni. Méltatlan bánásmódja annyira fölingerlé a' népet, hogy alig mentheték őt meg bántalomtul a' rendőrök. Jul. 18kán kihallgaták a' foglyot a' belministerségi hivatalszobában 's az után ismét börtönbe viték. Vallomási még nem tudvák. — A' chartisták megszüntek zavargani Birminghamban a' zendületi törvény kihirdetése után; de a' hamu alatt lappangó parázs lángra lobbanással fenyeget, ha czélszerű rendszabályokhoz nem nyúl a' kormány.

Olaszország.

XVI. Gergely pápa ő szentsége jul. Ski titkos consistoriumban következő beszédet tartá: Tisztel. atyák! Megemlékezve az egyházi jogok védelmezését illető tisztükről, mellyet, bár méltatlanul, az isten pápasággal ruházá ránk, e' helyen 1837 dec. 10kén ellenmondottunk a' Kelemen Augustus kölni érseken elkövetett méltatlanságoknak, ki a' porosz kormány parancsára katonai fogság alatt távol tartatik szeretett nyájától, egyedül azon okból, mert vonakodott a' vegyes házasságokban a' kath. egyház rendeletit áthágni, mellyek tanjaival legszorosabban összekötöttek. Mult év sept. 17én ismét föl kelle apostoli szózatunkat emelnünk gyülestekben új esetek miatt, mellyek ujjlag Poroszországban az egyház jogai és szabadsági ellen történtek, főleg tiszt. Márton posen-gneseni érsek atyánkfát a' kath. egyház tanjaira emlékezteté, 's az ezekkel összefüggő egyházi fenyték megtartását köté szívökre. E' közben nem szünettünk meg, mint ezelőtt, a' kir. porosz kormányval alkudozni 's követsége által hozzá intézett nyilatkozványinkban ismételve ótalomba vettük az egyház ügyét. Reménylettük is, hogy a' fels. király, jobb tanácsot követve, meg fogja en-

ge hni, miszerint a' kölni érsek visszatérhessen megyéjébe, 's valamint a' gnesen-poseni érsek 's az ország több püspökei, vallást illető dolgokban pásztori hivataljoknál fogva, szabadon munkálkodhassanak, egyedül a' szentszék rendeletitül függve. De épen az ellenkező történt, mert újabb tettidolgok által az egyházi szabadság elnyomatása naponkint emelkedett 's a' gnesen-poseni érsek ügyében annyira ment a' dolog, hogy e' tiszt. méltó atyánkfát, a' kath. egyház tanjai 's fenytéke fentartása iránti állhatatossága miatt, világi hatóság által, mellynek semmi joga nincs személyére és ügyére nézve, törvénytelenül elítélték. A' kir. bírák már ez évi febr. végén hozák az ítéletet; de nem akartunk mindaddig ellennyilatkozni, mert az érsek elítéltetése nem volt közhírré téve, 's az egész ügy mintegy felfüggesztve vala, 's nem tudtuk világosan az ítéletet is. April végén, midőn az érseket kir. parancs által Berlinbe szöliták, bővebb felvilágítást nyerénk e' tárgyban, később pedig hiteles közleményekbül az ítélet egész tartalma tudunkra jutott. Értésünkre esett ugyanis, hogy az érseket három vétség miatt vádolták az említett bírák előtt, az ítélet azonban mind a' felségsértési mind a' néplázításra ingerlés bünétül fölmeré őt, sőt alig hihető, hogy olly böles és szelid főpap illyes vétségek gnyujába is kerüljön. Az ellene felhozott három vád közül csak egyedül az tudott ítéletében vétségül, hogy a' vegyes házasságok ügyében a' porosz status törvényivel (olly törvényekkel, mellyek az egyház rendeletivel össze nem férhetők) ellenkezőleg tön. 'S e' vétség miatt az érsek bíráji nemesak a' perköltségek megtérítésére, 's hat hónapi várfogságra ítélték őt, hanem minden hivatal-viselésre alkalmatlannak nyilatkoztaták Poroszországban, sőt pásztori 's érseki méltóságától is bátorokdtak őt megfosztani. Hiányzanak szavak, tiszt. méltó atyánkfiai, e' keserü fájdalom festésire, mellyet a' dolgok helyzete tudatából meríték; de nem lesz nehéz fájdalom sulyát felfognotok saját fájdalmatok után. Mert itt nemesak az érsek szent személye jó tekintetbe, melly világi bírák elibe állíttatás által okvetetlenül meg van sértve, hanem az ügy, mellyért elítélték, 's a' büntetés, ezek mind megamnyi beavatkozás az egyház isteni jogaiba. Ha a' büntetést tekintjük, nemesak pénzbeli az, hanem őt mindkét megyéje méltóságátul megfosztja, mintha a' szent hatalmat, mellyet általunk a' szent lélektül kapnak, világi hatóság elvehetné. De tekintsük a' büntetés okát, ez a' vegyes házasságot illető polgári törvény azon megsértetésén alapszik, melly legkisebbet sem vonatkozik az illy házasságok polgári foganatira, mi iránt világosan oda nyilatkozték, hogy róluk mitsem akar szólni, hanem pásztori hivatalának fontos teljesítése végett, azaz lélekisméretét követve azon körlevelért, mellyben lelkészinek szívökre köti, hogy a' vegyes házasságokból származó gyermekeket egyedül a' kath. vallásban neveltessek. Azért emlékezteté lelkészit, szent hivataljok elvesztése mellett, kötelességökre komolyan, mellynél fogva kerületjökbeli kath. saik szívére kötnék amaz isteni 's egyházi parancsot, hogy ha kath. vegyes házasságra akar lépni azon biztosítás nélkül, miszerint mindkét nemü gyermekei kath. vallásban fognak neveltetni, őrizkedjenek legalább papi áldásukat rájuk adni. Ha pedig kath. érseknek Poroszországban nem szabad a' házasság szentségét ótalomba venni, és szigorúan inteni lelkészeit azon módra, mellyel éljenek, atyai tanítások 's intések által azon kath. sok szentségtörő tetteit gátlani, kik isten és egyháztul kárhoztatott házasságra lépnek; — ha tehát az, mi legkevésbbé vonatkozik a' házasság polgári foganatira, hanem egyedül a' kath. vallást és erkölesi tant 's ezzel összefüggő egyházi rendeleteket illeti, ha mind ez Poroszországban tilos, ugy hol azon szabadság, mellyet a' fels. király országában többször ismételve ígért? Mily helyt ez értésünkre esett, azonnal megemlékeztünk azon szigoru kötelességre, mellynél fogva orvoslani tartozunk a' katholika vallás és szent egyház jogain ez ügyben elkövetett sérelmeket. Miután tehát az istenhez alázatos imádságot bocsátottunk 's előtte az egész ügyet éretten megfontoltuk, 's körötükből néhány okos és böles férfival tanácskoztunk, végrehajtjuk most azt, mit egyhangu tanácsaikra tenni kelle. És pedig először ismétljük e' mai számos gyülekezetben azon felszólalást, mellyet már fölebb, mint e' helyen megtörtént, említettünk, 's mit már nyilvánra is bocsátottunk 's egyuttal ellenmondunk mindannak, mi a' gnesen-poseni érsek ügyében vagy bármilly ügyben a' kath. vallás és egyház 's a' szentszék jogai ellen bármi módon történjék Poroszországban. Panaszt emelünk továbbá azon ítélet ellen, mellynél fogva világi bírák ítélszék elibe bátorokdtak vonni az érsek szent személyét vallási ügyben 's egyházi büntetéssel hivatalátul megfosztani: 's nyilvánítjuk 's határozzuk apostoli teljes hatalmunk által, miszerint tiszt. Márton atyánkfia egyedül a' valódi gnesen-poseni érsek 's azon ítélet által, melly egyházi, sőt isteni jog szerint is foganatlan, semmi jogot nem veszte, 's innen mindkét megyéjében, valamint a' kulni kerületben is, mint eddig, ugy ezután is, hívei iránta a' legnagyobb engedelmességgel tartoznak viseltetni 's érseki méltósága még folyvást teljes erőben föáll. Ezenkül vallási buzgalma és állhatatossága miatt a' legnagyobb dicsérettel halmozzuk el őt és szerencsét kívánunk neki bömértékben, hogy érdemesnek találataék, Jézus neveért gyalázat-szenvedésre. Czelünk volt ugyan ez ellenszólalkozásunkat roszalásunk újabb bizonyítványával megerősíteni, mert a' dolog fontossága ezt látszott követelni 's mert eddigi felszólalásink, valamint a' kölni érsek ügyében, ki még folyvást tömlöczben ül, ugy a' gnesen-poseniban is, foganat-nélküliek voltak. De hogy tetteinket hirtelenkedés ne bélyegezze, mint várakozás és nyugott megfontolás, felhagyunk, ügyünk igazságában bizakodva, minden bizonyítványával roszalásunknak. És ez alkalommal megismerjük 's nyíltan kimondjuk, hogy e' mai sérelem, valamint a' többiek iránt is csak kedvetlenül teszünk lépést, egyedül csak vallás miatti tekintetből 's azon szükségbül, hogy apostoli tisztüknök elégtétessek. Egyedüli kívánatunk az, miszerint mind a' két érseknek engedtessek meg a' megyéjökbe visszatérhetés 's azon akadályok elhárítása által, mellyek

Poroszországban a pápai törvénykezést gátolják, minden további vizsálya oka törlesztessék el. 'S azon jó remény táplál bennünket, miszerint nem sokára szerencsés kimenet vár ez ügyre. Mert ha a király, magas bölcseségiben, a dolgot közelebbről megvizsgálja, könnyen átláthatja, hogy mindaz, mit a két érsek tőn, egyedül a vallást illeti 's e' mellett átláthatja, mennyire káros a polgári rendre nézve is, ha statusa katolikussai nagyszámmal a szentegyház rendszabályait, főleg e' fontos ügyben, föl nem veszik; mert épen azok, kik illyes ellenszegüléshez szoknak, legkönnyebben szegik meg a polgári törvényeket is. Mi egyébiránt a polgári viszonyokat illeti, noha senki, nyilvános igaztalanság nélkül, érzeménnyinkrül nem kételkedhetik, itt ezennel mégis nyilvánosan 's ünnepélyesen oda nyilatkozunk, hogy nekünk ez ünnepélyes tettél semmi más czélunk nincs, mint a vallás és egyház jogai ótaltrázása, nem pedig tiszta polgári ügyekbe avatkozás, mi egyedül a királyt illeti. Intjük tehát apostoli méltóságunknál fogva Poroszország minden kath. alattvalóját 's istenre kérjük, hogy mind abban, mit a házasságról 's ebből származó kötelességekről mondottunk, valamint abban is, mi vallást és erkölcsöt illet 's mi egyházi fenyték által határozatit meg, a szentegyháznak engedelmeskedjenek 's világi hasznok reménye által, valamint félelemből 's kár által ne hagyják magokat a jó ösvényrül eltántorítottatni; ellenben világi dolgokban világi törvénynek engedelmeskedjenek, a fels. király iránt hűvek legyenek 's zárják el füleiket azon férfiak esalja beszédeik elől, kik lázongást hirdetnek. 'S így engedelmeskedni fognak a főpásztor rendszabályainak is, ki megadatni parancsolta a császárnak azt, mi a császáré, 's istennek, mi istené 's elnémitandják azokat, kik a kath. alattvalók hűségét a felség iránt gyanusítani törekszenek. Ez az, tiszt. atyáink, mit összegyülekezve itt, e' fontos tárgyban, veletek közleni ohajtottunk. Egyébiránt nem szünendünk meg a könyörület atyját alázattal sohaj és könyközt Jézus érdemeiért kérni, hogy az említett érseket, valamint Poroszország többi főpappait, lelkészeit 's híveit állhatatosságban továbbra is tartsa meg, a felséget pedig tegye hajlóvá, hogy alattvalóinak a kath. vallás tökéletes szabadságát adja meg 's végre azt, mi ott az egyház jogai ellen határozatott, legjobbra fordítsa. — E' titkos consistoriumban pápa őszentsége több bíbornokot, érseket 's püspököt nevezte 's hirdete ki. —

F r a n c z i a o r s z á g .

(A költségvetés általános terjedelmiben elfogadva. Udvari hírek.) A követkamrai tagok jul. 19ikén az egész költségvetést elfogadják, 's összesen csak 161,400 frankot vontak le a' ministerség által kívánt nagy mennyiségből. Guizot és Thiers szabadságvétel nélkül falura utaztak, tudván, hogy a' költségek megajánlta után úgy is el fog oszlani a' kamra. — A' belgák királya 's királynéja jul. 30ikán St. Clondba érkeztek. — Hussein kán Londonbul szinte a' kir. udvarhoz érkezett, 's 18kán este udvarlás on volt a' királynál. — A' kormányköltségeket összesen 1,999,913,487 frankkal szavazá meg a' kamra. Az elnök, Sauzet, naponkinti éles szavakkal inti a' követeket, hogy viseltessenek nagyobb tisztelettel a' kamra méltósága iránt 's jelenjenek teljes számmal meg az üléseken; de hasztalan, a' padok napról napra üresbek. Már Lamartine is elhagyá Parist 's a' pyrenaei firdőkbe utazott. Valamennyi parisi lap az éjszaki tartományokbul 's megyékbül érkező aggasztó hírek taglalgatásával foglalatos. Mig a' bordeauxi nádezkorgyártók nyíltan fenyegetőznek gyáraik bezáratásával, mi koldussá fogná tenni a' sok munkást, ha nem csökkenti a' czukorvámot a' kormány, a' répaczukorgyártók viszont adómehtagadást pengetnek ez esetben. Különös, hogy egy parisi lap sem nyilatkozik határozottan e' különböző érdekek mellett vagy ellen; alkalmasint azért, mivel mindegyik előfizetőit kívánja kimélni. Azonban az ingerültséget sem törekszik csilapítani a' sajtó, sőt néhány pártlap világosan kitünteti, melly igen örvend azon zavarnak, melly a' kormányt minden oldalról fenyegeti. A' jour. des Débats mindent a' követkamra nyakára szeretne tolni, 's így nyilatkozik: „Az éjszaka dél ellenberzeng, a' belkereskedés a' tengeri iparüzök ellen, 's a' belföldi czukorgyártók a' tengeri kikötők ellen. Minden oldalról követelés, kiáltozás, fenyegetőzés hangzik. Fájdalmas és vészteljes állapot ez. De ugyan ki szerzé azt? Mi bátrak vagyunk nyíltan felelni e' kérdésre. Csupán a' követkamra okozá e' zavart, mivel nem akará 8 nappal tovább halasztani ülését e' fontos tárgy miatt, mellyre nézve már egy év előtt ígért törvényt az érdeklött feleknek? törvény minden panaszt elnémitott volna, 's a' követek fölládozák kényelmöknek a' közsesendet. Valenciennes gyárnoki, vélvén, hogy a' kormányt ijesztgetéssel bírva vámosökkenés ígérére a' bordeauxi kereskedőség, most szinte fenyegetőzni kezdenek, hasonló uton gondolván ohajtott engedvényhez juthatni. Valenciennes törvénytelennek nyilatkozta az illyenmü törvényt, mig Bordeaux tökéletesen törvényszerűnek tartja ezt. Az éjszaki megyék zendüléssel fenyegetőznek, 's ugyan mernék e' azt tenni, ha rendes törvény határozott volna ez életkérdés ügyében? — A' mont-saint-micheli foglyok közt zavar támadt az új elzáratási rendszer miatt. Több közülök megveré a' tömlöcztartókat; az erős számmal megjelent őrség azonban csakhamar ismét helyre állítá a' rendet. — A' National, Armand Carrel barátit, temetési évnappja ünneplésre szólítja föl jul. 24ikén. —

T ö r ö k o r s z á g .

(Részletek Ibrahim és Hafiz basák közti csatáru.) Tökéletesen valóslul későbbi hírek szerint is a' török sereg tönkre veretése Ibrahim basa által; a' csata Nisibnél történt, Aintab és Elbir között, Eufrát jobb partjától nem messze, Bir közelében. Minden élmi 's hadiszere az egyiptusiak kezeibe került zsákmányul, sőt Ibrahim a' török sereg főparancsnoka sátorában írta atyjához tudósítását. Marasig futamlának a' törökök. Az egyip-

tusi sereg 32 ezer, a' török pedig 60 ezer főnyi volt. A' csata napja jun. 25ke; tömérdek fogoly juta Ibrahim basa kezeibe; a' török sereg tökéletesen meg van veretve, ezek fultak Eufrátba és sokan az aintabi hegyek közé menekvének. Aintabot ismét elfoglalák az egyiptusiak 's az őrséget Ozman basa parancsnoksága alatt foglyul ejték, de Ibrahim nagylelkűleg megbocsátott Aintab lakosinak. Az egyiptusi sereg 3 szakaszban nyomul Anatoliába, részint ellenségüldözés, részint a' felállított török tartaléksereg szétrobbantása végett. 5 ezer főnyi török csapat pártolt át Ibrahimhoz 's azonnal szolgálataba lépett; ezek Arábiába küldettek. Moszka sereg előnyomulását hírlik, Anatoliába, melly azonnal megtámadja Ibrahim basát. A' csata négy óraig tartott; Ibrahim a' hadsereg közepét, Soliman jobb, Achmed basa pedig balszárnyát kormányzá; Mehemed bey e' csatában életét veszté. Aleppobul küldöttség járula Ibrahim basához, e' fényes győzelmért szerencsekívánat-kifejezése végett 's azon kérelemmel, miszerint a' török serget vegye üzőbe, nehogy a' szétrobbantott katonák haramjacsportokká alakuljanak 's a' lakosságot háborgassák. Az angol hajóserget Stopford hajóvezérsége alatt Alexandriába várják minden óran. —

Konstantinápoly, jul. 9kén: Malatiai hírek szerint Hafiz basa oda érkezik; szétüzött seregéből 25 ezer főnyit gyűjtött össze a' város környékén, mellyel ismét Eufrát felé szándékozik nyomulni. Csatavesztése, e' szerint, úgy látszik, nem épen oly tökéletes. Julius 11kén menend véghez a' karddal-övezés ünnepe (a' török szultánok koronáztatása); már a' diplomatakart meghívák ez ünnepélyre, hogy mint néző szemlélje az ejubi meceset felé vonuló menetet. A' fővárosban minden nyugalmas ugyan, ámbár a' stathujó kormányos nélkül van; még most szélcsöndben türethető ez, de bezzeg, ha szélvész támad! Az új szultán ökeleti fénytel tartá bemenetét Bajazet szultán mecesetbe; a' magas 's legfőbb hivatalokban általános változtatás történt, ritka birja előbbeni hivatalát. —

Szerb határokrul, jul. 11kén: Salonichibul írják, miszerint e' város tengeri oldalát erősítetik 's algyukkal látják el; úgy tetszik, az egyiptusiak általi megrohanástul rettegnek, hogy a' macedoniai 's albániai elégtelenségnek nyujtsanak segílyt; ez aggodalom azon esetben, ha Syriában a' háboru komoly arczot öltend, nem épen fölösleg. Macedoniában a' népösszeirátás folyvást tart, pedig igen nagy szigorral; minden 15 éves ifju polgárkatona tartozik lenni; falukon pedig mindenki 15től 35 évig ujoneczul fogatik el. Az így összeszedett katonaság száma azonban tömérdek szökés által nagyon csökken; a' szökevények pedig a' közbátorságot veszélyeztetik. Musztafa Nuri basa nagyszámu albániait vive Salonichiba, hogy hazajoktul, melly főleg fészke a' nyugtalanságoknak, távol tartsa őket, mert nem igen bizhatni bennök. De már zúgolódni kezdenek, 's erőszakkal fenyegetőznek; ez okbul igen hihető, hogy Salonichiban komoly nyugtalanság törend ki. Az ottani görög consul szüntelen viszátkodásban él a' török hatóságokkal. Amaz multkor mulatsági utazást tőn 's a' törökök azonnal politikai célzt fogának reá, mert, úgy mond, olly emberekkel közlekedék sokat, kik mint Mehemed Ali kémei, gyanusak. —

N é m e t o r s z á g .

(A' gneseni és poseni káptalanok követsége süker nélkül tér a' fővárosbul vissza.) Berlin, jul. 19kén: A' poseni és gneseni káptalanok, az egyházi ügyek jelen szomorú helyzete által kénytetve, egyhangulag keblökbül követséget határozta küldeni Berlinbe a' felség elibe azon kérelemmel, miszerint Dunin érseknek megyéjéből eltávoztatása 's az egyházi ügyek majd végképi elhanyagoltatása által keletkezett komorító állapotnak vetne véget. A' küldöttség három kanonokbul áll; de Berlinbe érkezük után hasztalan volt minden fáradozásuk, mert a' felség nem bocsátá őket maga elibe. Ennek következtében a' küldöttség e' két káptalan kanonokjai aláíratával kérélevelet nyujta be legfelsőbb helyre, előadván benne a' jelen busító helyzetet 's az ebből származó következményeket. A' király e' kérével-benyujtás után firdőbe utazván, a' küldöttség ekkor is még válasz nélkül maradt, mire jónak látta visszatérni a' nagyhercegségbe 's itt várni be a' dolgok fordulását. — Dunin folyvást Berlinben ül, a' hat hónapi várfogságot, mellyet az ítélőszék monda ki rá, elengedé ugyan a' felség, de, úgy látszik, ez időt félfogoly gyanánt Berlinben kénytelen tölteni. A' boroszalai fejedelmi püspök jelenleg Berlinben mulat, a' posen-gneseniérsekkel többször beszélgete, kit egyezkedésre akart birni a' kormánynyal, Dunin azonban igen makacsul nyilatkozik. A' fejedelmi püspök, mint hírlik, (mi még valósulást vár) lemondást nyujta be a' felségnek, mit azonban ez nem fogadott el. —

H o l l a n d i a .

Hága, jul. 19kén: A' követkamra tegnapi ülésében, törvényszereg, a' Németzövetséggel 's Éjszakamerikával kötött szerződéseket tudatá a' kormány, valamint az orániai trónörökös hg összekelését is, kihez üdvíratot szavazott a' követkamraintézetni. A' közzstatások mindkét kamrája mai ülésében a' külügyi minister a' belgiummali végképi szerződést illető okleveleket adá elő. Jövő héten híhetőleg eloszland a' közzstatások gyűlése. — Rotterdami hir szerint a' caninói hg (Bonaparte Luczián) huzamosb ideig szándékozik Hollandiában mulatni. —

Gabonaár: Pest, auguszt. 2dikán: Tiszta buza 160, 150, 140; — Kétszeres, 125, 120, 110; — Rozs 100, 98, 95; — Árpa 83, 80, 76; — Zab 68, 66, 64; — Köles —, —, —; — Kukoricza —, —, —; — Köles-kása —; pesti m. v. garas.

Lotto. Buda, jul. 31kén: 58, 10, 18, 47, 28.